

ORGANİK HAYVANSAL ÜRETİM (5.HAFTA)

- **Bu dersin konusu**

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- **d) Hayvan sağlık kontrollerinin yetersizliği ve hastalıklarının yaygınlığı:**
- Organik hayvansal üretimde antibiyotiklerin ve belirli veteriner ilaçların kullanımı yasaktır ve bu durum, sürü sağlığı yönetiminde çok önemli düzeyde sorunlara yol açmaktadır.
- Dünyada ağız ve ayak hastalıkları, veba (özellikle domuz vebası) ve humma (özellikle Rift vadisi humması) gibi bulaşıcı ve zoonotik hastalıkların yaygınlığı, organik hayvansal üretimi olumsuz olarak etkilemektedir.

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- Organik hayvansal ürünlerin ticaretinde hastalık kontrollerinin çok sıkı bir şekilde uygulanması nedeniyle dünyada yalnızca çok az sayıdaki ülke, bu kurallara uyarak organik hayvansal ürün ihraç edebilmektedir. Nitekim uyum standartlarının çok sıkı olması nedeniyle JAS, Japonya'da sığır etini ancak 2008 yılında sertifikalayabilmiştir. Bu nedenle, özellikle gelişmekte olan ülkelerde etkili bir sürü sağlığı yönetimi yüksek öncelik taşımaktadır. Bu ülkelerde hastalıklardan arı bölgeler oluşturulmaya başlanmış olup bu durum, organik hayvansal üretimi olumlu yönde etkilemektedir (Sundrum 2001).

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- Dünyada organik hayvansal üretimde mastitis, parazitler ve genç hayvan hastalıkları ile ilgili sorunlarda bazı azalmaların yaşanmasına karşın, hayvan sağlığı sorunlarının çözümü için genel olarak şu konuların geliştirilmesi ve uygulamaya aktarılması önerilmektedir:
1) Organik hayvan sağlık koruma ve tedavi protokollerinin her tür için ayrı olarak geliştirilmesi,
2) Geleneksel veteriner ilaçlara ve antibiyotiklere karşı kimyasal olmayan alternatif koruyucu ve tamamlayıcı ürünlerin ve uygulamaların geliştirilmesi (fitoterapi, homeopati ve akupunktur gibi),

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- **3)** Yemlerle geçen zararlı patojenlerin oranını azaltmak için özel yem maddelerinin ve yemleme stratejilerinin geliştirilmesi (**Chander vd. 2011**), **4)** Bitkilerden elde edilen sekonder metabolitlerin koruyucu olarak kullanımı (biyoaktif otların kullanımı), **5)** Parazit kontrolünde entegre yaklaşımlar ve **6)** Disiplinler arası projeler yaratılması

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- **e) Hayvan refahı bakımından sorunlar:** Hayvan refahı, organik hayvancılığın çok önemli amaçlarından birisi olup tüketicilerin, organik hayvansal ürünleri satın almalarındaki en önemli nedenlerden birisidir. Çiftlik hayvanlarının refahına ilişkin koşullar IFOAM tarafından ilk kez 1980'de ortaya konmuş ve daha sonra AB organik tarım standartları içine dahil edilmiştir (834/2007/EC). Buna karşın, hayvan refahına ait standartların pratikteki uygulamaları, genellikle farklılık göstermektedir ve son yıllarda esas olarak AB' de olmak üzere organik hayvancılık çiftlikleri hayvan refahı bakımından tatmin edici düzeyde değildir.

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- Örneğin organik tavuk çiftliklerinde sıklıkla kannibalizm ve tüy gagalama gibi davranış ve sağlık bakımından ciddi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Organik domuz üretiminde erkek yavruların kastrasyonu, etçi sığırlarda boynuzların köreltilmesi ve küçük kapasiteli (sığır sayısı 35 baştan daha az) organik sığır çiftliklerinde hayvanların bağlanması hala çözülemeyen sorunlar olup halen geniş bir şekilde uygulanmaktadır. Buna karşın bu alanda, stres düzeylerinin düşürülmesi (bu şekilde aynı zamanda et kalitesi de iyileştirilmektedir) ve organik yumurtacı tavukların ve boynuzlu sığırların serbest barınaklarda (yaralanmaları önlemek için) yetiştirilmesi vb. yeni yönetim sistemlerin geliştirilmesi konusunda ilerlemeler vardır

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- Yine birçok ülkede, yetiştirici direnci ve rekabet gibi faktörlere bağlı olarak kanun yoluyla hayvan refahının iyileştirilmesi yaklaşımı çok sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle özel standartlar ve etiketleme sistemleri, parasal teşvikler, bilgi ve eğitim gibi diğer tamamlayıcı uygulamaların da dikkate alınması önerilmektedir. Aynı zamanda çiftçilerin kendilerini değerlendirme ve kontrol etme araçları da çok önemlidir (Schmid 2013).

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- FIBL tarafından hayvan refahında şu konular üzerinde son yıllarda daha yoğun çalışılmaktadır:
- **1)** Hayvan ve sürü yönetiminin iyileştirilmesi ve serbest barınakların ve dışarıda serbest barındırma sistemlerinin geliştirilmesi. Bu şekilde, beslemeden ve enfeksiyonlardan kaynaklanan sorunların azaltılması amaçlanmaktadır,
- **2)** Özellikle ekstansif mera sistemlerinde insan-hayvan ilişkisinin iyileştirilmesi,
- **3)** Hayvan refahına yönelik izleme sistemleri,
- **4)** Hayvan nakli ve kesim esnasındaki stresin yeni sistemler ile azaltılması (örneğin hareketli kesim evleri),
- **5)** Organik hayvansal üretimle ilgili özel kurallar.

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- **f) Yetersiz izlenebilirlik:** Ürün izlenebilirliği geleneksel üretimde olduğu gibi organik üretimde de çok önemli bir sorundur ve organik ürün ithal eden ülkeler, çiftlikten pazara kadar geçerli olan bir izlenebilirlik istemektedirler. Bu nedenle gelişmekte olan ülkeler, ihraç edecekleri organik ürünleri üretmenin yanında kabul edilebilir düzeylerde izlenebilir mekanizmalar geliştirmek zorundadırlar.

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- Bu mekanizmalar, tüketicileri yedikleri gıdaların üretim ve işleme süreçlerinde güvenilirlik, çevre koruma ve hayvan refahı bakımından yüksek standartlar yoluyla kontrol edildikleri konusunda ikna etmelidir. Gelişmekte olan ülkelerde bu durum, özellikle organik süt ve et üretimi için daha da önem arz etmektedir. Çünkü bu ülkelerde bu gıda ürünlerinin üretimi genel olarak küçük kapasiteli çiftlikler tarafından gerçekleştirildiğinden bunların izlenebilirliklerine yönelik olarak, ithalat yapan ülkelerin de kabul edeceği, etkili ve maliyeti uygun izlenebilirlik araçlarının geliştirilmesi ve bunların sertifikalandırılması gerekmektedir

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- Bu girişimler zordur ve çok büyük çaba gerektirmektedir. Fakat gerçekleştirilmeleri de imkansız değildir. Nitekim özellikle Arjantin ve Brezilya gibi gelişmekte olan ülkeler, halihazırda AB'ne organik hayvansal ürün ihraç edebilmektedirler (Harris vd. 2003) ve gelişmekte olan birçok tropikal ülkenin, ürettikleri sütlerin kalitelerini sertifikalandırmak için GMP, HACCP ve ISO gibi kurumlara girişimleri vardır. Bu girişimler, organik hayvansal ürünlere yönelik uluslararası pazarlar geliştikçe daha da artarak devam edecektir. Ayrıca birçok ülke, gelişmekte olan ülkelere organik hayvansal üretim sistemlerini geliştirilmeleri için proje bazında yardımcı olmaktadır (Chander vd. 2011).
-

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- **g) Eğitim ve sertifikasyona ait sorunlar:** Organik hayvansal üretimin yapılabilmesi için eğitim ve sertifikasyon esastır. Buna karşın, gelişmekte olan ülkelerde küçük çiftçilerin uygun fiyatlar ile yararlanabilecekleri az sayıda eğitim ve sertifikasyon servisleri vardır. Tropikal ülkelerdeki şirketlerin büyük çoğunluğu ise yabancıdır. Bu durum, özellikle hayvansal ürünler için iç ve dış pazarların zayıf olması halinde, birçok üreticinin organik üretimi bırakmasına neden olmaktadır. Bu sorunun çözümünün başında sertifikasyon sürecinin mali olarak desteklenmesi gelmektedir. Örneğin, Hindistan' da hali hazırda yüksek ticari değere ve ihracat potansiyeline sahip organik tahıllar için bu gibi destekler yapılmaktadır (Chander vd.

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- Küresel düzeyde organik bitkisel üretimde kullanılan standartların uyumlu hale getirilmesi için çalışılmakta olup, önemli başarılar da elde edilebilmiştir. Çünkü özellikle organik tahıl üretimi olmak üzere organik bitkisel üretime ait AB, ABD ve IFOAM gibi uluslararası standartlar arasında benzerlikler bulunmaktadır. Organik bitkisel üretimin aksine, organik hayvansal üretimde standartlarının yorumlanması ve uygulamaya aktarılması bakımından önemli değişimler görülmektedir. Örneğin, organik kaba ve kesif yem üretimi, antibiyotik kullanımı ve diğer bazı standartlar ve uygulamaları bakımından ABD ve AB standartları arasında önemli farklılıklar vardır. Aynı zamanda organik tahıl üretimine göre, organik hayvansal üretimde uygulanan/istenen standartlar çok daha fazla sayıdadır

Organik hayvansal üretimin küresel düzeydeki sorunları ve çözüm yolları

- Çünkü organik hayvansal üretimin en önemli girdisi olan yem üretimi de organik standartların denetimi altındadır. Yine organik hayvansal üretim standartlarının hala gelişme aşamasında olması nedeniyle, farklı bölge ve üretim koşullarında birçok standardın uygulamaya aktarılmasında önemli zorluklarla karşılaşmaktadır (Chander vd. 2011). Organik hayvansal üretimin standartları bakımından küresel düzeyde görülen bu farklılıkların uyumlu hale getirilmesi için çalışmalar devam etmektedir.